

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tereza Tesnerová
Téma práce:	Konsenzuální způsoby vyřízení trestních věcí
Rozsah práce	121 stran
Datum odevzdání práce:	2.11.2023
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Jiří Mulák, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomantka si za téma své práce zvolila problematiku, která ve své komplexnosti rozhodně není příliš frekventovaným tématem kvalifikačních prací. Jedná se totiž o problematiku určitě náročnou na zpracování, a to proto, že zahrnuje řadu otázek v rovině teorie i aplikační praxe, které dosud nebyly vyčerpávajícím způsobem zodpovězeny. Z výše uvedeného důvodu, jakož i s ohledem na probíhající rekodifikační práce na novém trestním řádu, při kterých je rovněž diskutována i problematika konsenzuálních forem vyřízení trestních věcí a odklonů, je třeba diplomovou práci, věnovanou těmto otázkám, považovat určitě za aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika konsenzuálních forem řešení trestních věcí a problematika odklonů odvolání v trestním řízení je předně náročná na zpracování pramenného materiálu, protože kromě relativně bohatého okruhu úzeji orientovaných prací je třeba rovněž provést pečlivou excerpci z obecně orientovaných prací. Náročná je práce ovšem i na vlastní zpracování, protože vyžaduje velmi hluboké znalosti nejen meritorně analyzovaných institutů, ale trestního řízení vůbec. Metody deskripce, komparace a kritické analýzy, které diplomantka zvolila, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomantka se nejprve věnuje rozboru a srovnání angloamerického a kontinentálního modelu trestního procesu. Na to navazuje podrobná analýza jednotlivých konsenzuálních forem řešení trestních věcí a jednotlivých forem odklonů v trestním řízení. Tyto klíčové kapitoly jsou pak doplněny pojednáním o možnostech uplatnění opravných prostředků u zkoumaných institutů a rovněž o budoucí právní úpravu v rekodifikovaném trestním procesu. Systematika členění práce je proto zcela logická a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit jako mimořádně zdařilou. Velmi pěkná je charakteristika inkvizičních a adversálních forem trestního procesu a jejich vzájemného ovlivňování a prorůstání vedoucím k modelům smíšeným. V historických partiích jsou výstižně zachyceny základní vývojové tendence a mezníky právní úpravy. Přílehlavé jsou rovněž pasáže o „relativizaci“ základních zásad vlivem posilování kontradiktorních prvků v trestním procesu. S diplomantkou třeba určitě souhlasit v názoru, že úsilí po rychlém a efektivním procesu nesmí převážit nad zásadou materiální pravdy a jejími požadavky. Výstižně jsou charakterizovány přednosti konsenzuálních forem, které jsou analyzovány z hlediska vývoje právní úpravy, aktuální právní úpravy a statistických dat. Zvláště kladně třeba hodnotit, že diplomantka se snaží koncentrovat též na aplikační problémy a možnosti jejich řešení. Správný je názor, že prohlášení o spáchání skutku v rámci uzavírání dohody o vině a trestu je obsahově užší, než přiznání viny v rámci jejího prohlášení. Důvodná je kritika možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu, resp. učinit prohlášení viny, až po zahájení hlavního líčení, resp. dokonce v opravném řízení. Kvitovat třeba i úvahy diplomantky nad řešením situace, kdy v řízení jsou společně stíhány dva obvinění, z nichž jeden dohodu o vině a trestu uzavře, resp. učiní prohlášení viny, a druhý nikoliv. Diplomantce třeba přisvědčit, že „konsenzuální povaha“ trestního příkazu je přinejmenším sporná a snaha po jejím dovození z toho, že obviněný nepodá odpor, a tím přijme svoji „odpovědnost“ je přinejmenším pochybná, a to proto, že nepodání odporu často bývá důsledkem obavy z rizika uložení vyššího trestu v hlavním líčení při absenci zákazu reformace in peius. S diplomantkou třeba rovněž souhlasit v tom, že pojem odklonů není v nauce jednotně pojímán. Jde totiž o to, zda má jít o odklon v procesním

postupu nebo o odklon v jeho výsledku nebo dokonce o obě. Namísto je rovněž kritika přetrvávajících nedostatků v právní úpravě zpřísněné formy podmíněného zastavení trestního stíhání, jakož i určité nerovnosti mezi obviněnými pokud jde o jejich majetkové poměry, a tedy i možnosti uhrazení částky na pomoc obětem trestné činnosti v rámci přístup k institutu narovnání. K příčinám relativně nízkého využívání institutu narovnání lze určitě počítat i časově i obsahově náročné vyjednávání mezi obviněným a poškozeným. Kapitola věnovaná možnostem využití opravných prostředků v analyzovaných formách řízení je rozhodně novátorská, v běžných kvalifikačních pracích opomíjená. Přisvědčit třeba diplomantce rovněž v kritice současné již nesystémové úpravy trestního procesu, jakož i ve výhradách k rozštěpení základních zásad na obecné a ostatní, a z toho plynoucí rozříštěného zakončení n novém trestním řádu.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako mimořádně zdařilou. Diplomantka především prokázala výbornou orientaci nejen v právní úpravě zkoumané problematiky, ale rovněž v jejím literárním zpracování a v jejím odrazu v judikatuře. Kladem práce nesporně je systematika výkladu, pečlivost, svědomitost a nebyvalá hloubka rozboru, vysoká odborná úroveň zpracování, jakož i velmi dobré přesné a jasné vyjadřování a formulování myšlenek a závěrů. Text práce je zpracován srozumitelně a přehledně. S prameny diplomantka pracuje zcela samostatně, příkladně a velmi efektivně.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce nesporně splňuje požadavky na ni kladené a je rozhodně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn výborně.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza současné právní úpravy a aplikační praxe prokazují samostatný přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje obecnými otázkami a vývojem právní úpravy, přes kritickou analýzu úpravy současné, až po formulování konkrétních závěrů.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné využití poznatků z literárních a dalších pramenů. V nemalé míře jsou zastoupeny i práce zahraničních autorů. Veškeré prameny, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky rozhodně odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování je velmi dobrá a příkladná.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Podle § 206a odst. 1 tr. řádu se předseda senátu mimo jiné dotáže obžalovaného zda „se cítí být nevinný nebo vinný“ spácháním žalovaného skutku. Není takto formulovaný dotaz nepatřičný, resp. jaký procesní význam má odpověď obžalovaného na tento dotaz?

V Praze dne 10.11.2023

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent diplomové práce